

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
esitatud 9. juulil 2020¹

Kohtuasi C-667/19

A. M.
versus
E. M.

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Sąd Okręgowy w Warszawie (Varssavi regionaalne kohus, Poola))

Eelotsusemenetlus – Õigusaktide ühtlustamine – Kosmeetikatooted – Määrus (EÜ) nr 1223/2009 – Artikkel 19 – Tarbijate teavitamine – Märgistamine – Teave, mis peab olema tootemahutil ja pakendil esitatud – Kosmeetikatoote otstarve – Inimeste tervise kaitse – Teave, mis võib olla teabelehel, etiketil, voldikul, lipikul või kaardil lisatud – Võorkeelne märgistus – Kosmeetikatoote pakend, mis sisaldab viidet tarbija keeles koostatud kataloogile

1. Käesolevas eelotsusetaotluses palutakse tõlgendada määruse (EÜ) nr 1223/2009² artiklit 19 kosmeetikatoodete märgistamise kohta.

2. Vaidlusaluseid küsimusi on nimelt kaks:

- mida tähendab „toote otstarve“ kui teave, mis peab turustatavate kosmeetikatoodete tootemahutile ja pakendile kohustuslikult kantud olema; ning
- kas on võimalik, et teave, mille andmine tarbijale on samuti kohustuslik, esitatakse ainult tootjaettevõtja kataloogis, mida ei anta alati koos ostetud kosmeetikatootega kaasa.

3. Euroopa Kohtul on siiani olnud võimalus võtta seisukoht³ määruse nr 1223/2009 teiste artiklite kohta, kuid kui ma ei eksi, siis mitte konkreetselt selle määruse artikli 19 lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuete kohta.

4. Määrusega nr 1223/2009 sõnastati ümber seda valdkonda seni reguleerinud direktiivid.⁴ Kohtupraktika nendes direktiivides⁵ sätestatud märgistamise eeskirjade kohta annab mõned kasulikud viited sellele eelotsusetaotlusele vastamiseks.

1 Algkeel: hispaania.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus kosmeetikatoodete kohta (ELT 2009, L 342, lk 59).

3 3. septembri 2015. aasta kohtuotsus Colena (C-321/14, EU:C:2015:540), kontaktläätsede kvalifitseerimise kohta kosmeetikatoodeteks; 21. septembri 2016. aasta kohtuotsus European Federation for Cosmetic Ingredients (C-592/14, EU:C:2016:703), nende toodete koostisosade kohta, mida on kontrollitud loomkatsetega; ja 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Fédération des entreprises de la beauté (C-13/17, EU:C:2018:246), nende toodete hindajate kvalifitseerimise kohta.

4 Nimelt nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiv 76/768/EMÜ liikmesriikides kosmeetikatoodete kohta vastuvõetud õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1976, L 262, lk 169; ELT eriväljaanne 13/03, lk 285), muudetud nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiiviga 93/35/EMÜ, millega muudetakse kuuendat korda direktiivi 76/768 (EÜT 1993, L 151, lk 32; ELT eriväljaanne 13/12, lk 75).

5 Muu hulgas 28. jaanuari 1999. aasta kohtuotsus Unilever (C-77/97, EU:C:1999:30); 13. jaanuari 2000. aasta kohtuotsus Estée Lauder (C-220/98, EU:C:2000:8); 13. septembri 2001. aasta kohtuotsus Schwarzkopf (C-169/99, edaspidi „kohtuotsus Schwarzkopf“, EU:C:2001:439) ja 24. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Linhart ja Biffl (C-99/01, EU:C:2002:618).

I. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus. Määrus nr 1223/2009

5. Artiklis 1 („Reguleerimisala ja eesmärk“) on sätestatud:

„Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad, mida tuleb järgida kosmeetikatoodete turul kättesaadavaks tegemisel, et tagada toimiv siseturg ja inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse.“

6. Artikli 2 („Mõisted“) lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „kosmeetikatoode“ – aine või segu, mis on ette nähtud kokkupuuteks inimese keha välispinna osadega (nahk, juuksed, näo- ja ihukarvad, küüned, huuled ja välised suguelundid) või hammaste ja suuõõne limaskestadega ainult või peamiselt nende puhastamiseks, lõhnastamiseks, nende välimuse muutmiseks, nende kaitsmiseks, heas seisundis hoidmiseks või ihulõhnade parandamiseks;

[...]“.

7. Artiklis 3 („Ohutus“) on sätestatud:

„Turul kättesaadavaks tehtud kosmeetikatoode peab tavalistes või mõistlikult ettenähtavates kasutustingimustes olema inimeste tervisele ohutu, arvestades eelkõige järgmist:

- a) esitlust [...];

- b) märgistamist;

[...]“.

8. Artiklis 19 („Märgistamine“) on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks käesoleva artikli muude sätete kohaldamist, tehakse kosmeetikatooted turul kättesaadavaks üksnes tingimusel, et tootemahutil ja pakendil on järgmine kustutamatu, selgesti loetav ja hästi nähtav teave:

[...]

- d) erilised ettevaatusabinõud, mida tuleb kasutamisel järgida ja vähemalt need, mis on loetletud III–VI lisas ning kogu teave ettevaatusabinõude kohta kutsealaseks kasutamiseks ettenähtud kosmeetikatoodete kohta;

[...]

- f) kosmeetika toote otstarve, kui see ei selgu selle esitlusest;

- g) koostisainete loetelu. Nimetatud teavet võib märkida ka ainult pakendile. Loetelu ees peab olema termin „ingredients“.

[...]

2. Kui praktilistel põhjustel ei ole võimalik märgistusel nõuetekohaselt esitada lõike 1 punktides d ja g osutatud teavet, kohaldatakse järgmisi nõudeid:

- teave esitatakse lisatud teabelehel, etiketil, voldikul, lipikul või kaardil;
- kui see ei osutu võimatuks, osutatakse kõnealusele teabele VII lisa punktis 1 esitatud lühendatud teabe või sümboli abil, mis tuleb esitada lõike 1 punktis d osutatud teabe puhul tootemahutil või pakendil ning lõike 1 punktis g osutatud teabe puhul pakendil.

[...]

5. Lõike 1 punktides b, c, d ja f ning lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud teave esitatakse keeles, mis määratakse kindlaks selle liikmesriigi õigusnormidega, kus toode on lõppkasutajale kättesaadavaks tehtud.

[...]“.

9. Artiklis 20 („Väited tootel“) on märgitud:

„1. Kosmeetikatoodete märgistamisel, turul kättesaadavaks tegemisel ja reklaamimisel ei kasutata kirjeldusi, nimetusi, kaubamärke, kujutisi või muid kujundlikke või teisi märke, mis tekitavad mulje, et kõnealustel toodetel on omadus või otstarve, mida neil tegelikult ei ole.

[...]“.

10. VII lisas („Pakendil/tootemahutil kasutatavad sümbolid“) on ette nähtud:

„1. Viide lisatud teabele

[...]“.

B. Poola õigus. 30. märtsi 2001. aasta kosmeetikatoodete seadus (Ustawa o kosmetykach z dnia 30 marca 2001 r.)

11. Artikli 6 eri lõiked sisaldavad järgmisi nõudeid:

- kosmeetikatoote individuaalpakend tuleb märgistada nähtavalt ja loetavalt viisil, mis tagab, et märgistust ei saa kergesti eemaldada (lõige 1);
- lõike 2 kohaselt on tootemahutil ja eraldi välispakendil paikneval kosmeetikatoote individuaalpakendi märgistusel muu hulgas järgmine teave:
 - kosmeetikatoote kasutamise eriettevaatusabinõud, kui toode on mõeldud kasutamiseks kutsetegevuse raames vastavalt selle otstarbele, lisaks muudele vajalikele ettevaatusabinõudele;
 - kosmeetikatoote otstarve, kui see ei selgu selle esitlusest;
 - sõna „ingredients“, mis eelneb koostisainete loetelule rahvusvahelise kosmeetikavahendite koostisainete nomenklatuuri (INCI) järgi, kus on üksikasjalikult kirjeldatud, kuidas neid vastavalt nende kontsentratsioonile ja liigile esitada;
- koostisainete loetelu võib esitada ainult kosmeetikatoote individuaalsel välispakendil (lõige 4);
- kui pakendi mõõtmete või kuju tõttu ei ole võimalik andmeid toote kasutamise konkreetsete ettevaatusabinõude ja koostisainete loetelu kohta kanda välispakendile, võib need andmed esitada tootele lisatud teabelehel, märgistusel, voldikus või kaardil. Sellisel juhul peab tootemahutil või individuaalsel välispakendil olema lühendatud koostis või graafiline tähis, mis näitab, et see teave on tootele lisatud (lõige 6);
- kui pakendi mõõtmete või kuju tõttu ei ole võimalik esitada koostisainete loetelu andmeid tootele lisatud teabelehel, märgistusel, voldikus või kaardil, esitatakse need andmed otse tootemahutil või kohas, kus kosmeetikatoodet müügi pakutakse ostjale kättesaadavas kohas (lõige 7).

II. Faktilised asjaolud ja eelotsusetaotlus

12. Ilusalongi omanikul A. Mil on ärisuhted E. Miga, kes turustab Ameerika Ühendriikide tootja kosmeetikatooteid.

13. Ärisuhete käigus sai A. M. nende toodete alal E. Milt koolituse, mis hõlmas nende toodete märgistamisega seonduvat.⁶

14. Selle koolituse tulemusel ostis A. M. 28. ja 29. jaanuaril 2016 E. Milt 40 ühikut jaemüügi prospekte, 10 kataloogi ja mitmesuguseid tooteid (kreemid, ripsmetušid ja puudrid).⁷

15. Ostetud kosmeetikatoodete pakenditel oli märge vastutava üksuse kohta, toote originaalnimetus, koostis, kõlblikkusaeg ja seerianumber, samuti graafiline tähis (raamatule osutav käsi), mis viitab poolakeelsele kataloogile.

⁶ Talle selgitati kõikide nende toodete toimet poola keeles koostatud dokumentide ja iga toote jaemüügi prospekti abil. Ta sai koolitusega seotud dokumendid ja talle öeldi, et igale kosmeetikatootele on trükitud raamatule ositava käe tähis, mis viitab ettevõtja eraldi kataloogile, mis on koostatud poola keeles (tegemist oli Ameerika Ühendriikide toodetega), ilma et märgistuse tekst oleks poola keelde tõlgitud.

⁷ Toodete brutosumma ulatus 3184,25 Poola zlotini (PLN).

16. A. M. palus Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie¹ (Varssavi linna rajoonikohus, Poola) müüdava asja vigade tõttu ostu-müügileping lõpetada. Ta väitis, et pakend ei sisalda poolakeelset teavet toote otstarbe kohta, mistõttu ei ole võimalik teada saada selle omadusi ja koostist, ning et need andmed ei nähtu selgesti esitlusest. Seega on rikutud Poolas kosmeetikatoodete turustamisele kohaldatavaid õigusnorme, mis vastavad määruse nr 1223/2009 artikli 19 normidele.

17. E. M. väitis nõudele vastu vaieldes, et kaup oli märgistatud vastavalt kehtivatele riigisisestele õigusnormidele, kuivõrd neil oli tähis (raamatule osutav käsi), mis viitab iga kosmeetikatootega koos tarnitavale kataloogile. See kataloog sisaldas poola keeles täielikku toodete ja nende otstarbe esitlust ning vastunäidustusi, kasutusviisi ja koostisaineid. Seega oli määruse nr 1223/2009 artiklit 19 järgitud.

18. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (Varssavi linna rajoonikohus) jättis hagi rahuldamata, kohaldades Poola tsiviilseadustiku⁸ artikleid, mis käsitlevad kauba defektide korral antavat garantiid.⁹

19. A. M. esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Sąd Okręgowy w Warszawie¹⁰ (Varssavi regionaalne kohus, Poola). Ta väitis, et esimese astme kohus oli hinnanud antud teabe kohta esitatud tõendeid valesti, ning rõhutas, et pakendil puudub poola keeles mäрге kosmeetikatoodete otstarbe kohta. Viide kataloogile (mis tuli eraldi osta) oli ebapiisav, samuti ei olnud võimalik anda seda teavet kaasa iga tootega.

20. Kohus, kes peab apellatsioonkaebuse lahendama, küsib esiteks, milline on määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 1 punkti f ulatus koostoimes artikli 2 lõike 1 punktiga a. Tema kahtlused puudutavad selle märgistuse täpsuseastet, mis peab kosmeetikatoodete mahutil ja pakendil olema, nende otstarvet ja kohustust lisada tarbija keeles teave imporditud toodete otstarbe kohta.

21. Teiseks on tal tekkinud küsimus, kuidas tõlgendada määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõiget 2 koostoimes selle määruse põhjendusega 46. Eelkõige palub ta selgitada, kas selleks et nõuded teatavate märgete kohta, mis tuleb kosmeetikatoodete mahutile ja pakendile kanda, oleksid täidetud, võib lisada teatava graafilise sümboli vastavalt sama määruse VII lisa punktile 1 ja kas piisab, kui see teave on koondatud tootja kataloogides, mida ei anta tootega kaasa.

22. Sellises olukorras esitab Sąd Okręgowy w Warszawie (Varssavi regionaalne kohus) Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [...] määruse (EÜ) nr 1223/2009 [...] artikli 19 lõike 1 punkti f, milles on sätestatud, et kosmeetikatoodete mahutil ja pakenditel peab olema kustutamatu, selgesti loetav ja hästi nähtav teave kosmeetikatoote otstarbe kohta, kui see ei selgu selle esitlusest, tuleb tõlgendada nii, et selles viidatakse kosmeetikatoote põhjotstarbele kõnealuse määruse artikli 2 lõike 1 punkti a tähenduses, st puhastamine (puhtana hoidmine), hooldamine ja kaitsmine (heas seisundis hoidmine), lõhnastamine ja kaunimaks muutmine (välimuse muutmine), või peab see sisaldama spetsiifilisemat otstarvet, mis võimaldab kindlaks teha konkreetse kosmeetikatoote omadusi?
2. Kas määruse (EÜ) nr 1223/2009 [...] artikli 19 lõiget 2 ja sama määruse põhjendust 46 tuleb tõlgendada nii, et selle artikli lõike 1 punktides d, g ja f osutatud kasutamise ettevaatusabinõude, koostisainete ja otstarbe andmed võib esitada asjaomase ettevõtja kataloogis, mis hõlmab ka muid tooteid, lisades pakendile VII lisa punktis 1 nimetatud tähise?“

8 23. aprilli 1964. aasta seadus tsiviilseadustiku kohta muudetud redaktsioonis (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny) (*Dz.U.* 2018, nr 1025).

9 Ta kinnitas oma kohtuotsuses, et kuna hageja tunnistas, et mõlemad pooled olid varem koostööd teinud, ei ole usutav tema väide, et ta kuni kauba kättesaamiseni ei teadnud, et kaup ei ole märgistatud poola keeles.

III. Menetlus Euroopa Kohtus

23. Eelotsusetaotlus registreeriti Euroopa Kohtus 1. septembril 2019.

24. Kirjalikud seisukohad on esitanud A. M., Belgia valitsus, Taani valitsus, Kreeka valitsus, Leedu valitsus, Madalmaade valitsus ja Poola valitsus ning Euroopa Komisjon. Kohtuistungi pidamist ei peetud vajalikuks.

IV. Õiguslik analüüs

A. Esimene eelotsuse küsimus

25. Vaidluse keskne küsimus on, kas määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et kohustuslik viide kosmeetikatoodete „otstarbele“, mis peab olema märgitud tootemahutitel¹⁰ või pakenditel¹¹:

- kohustab märkima selle *kasutuseesmärgina* ainult ühe nimetatud määruse artikli 2 lõike 1 punktis a nimetatud otstarvetest;¹² või
- nõuab *üksikasjalikumate otstarvete* ära märkimist, selleks et tarbija saaks kindlaks teha iga toote põhiomadused või -toime, mis on tootespetsiifilised.

1. Mõistes „kosmeetikatoode“ ette nähtud toote otstarve ja kasutuseesmärk

26. Määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 1 punkti f kohaselt „tehakse kosmeetikatooted turul kättesaadavaks üksnes tingimusel, et tootemahutil ja pakendil on järgmine kustutamatu, selgesti loetav ja hästi nähtav teave: [...] kosmeetika toote otstarve, kui see ei selgu selle esitlusest“¹³.

27. Selles sättes ei ole mõistet „toote otstarve“ määratletud; seda ei ole määratletud ka määruse nr 1223/2009 artiklis 2. Selle lõike 1 punktis a on mõiste „kosmeetikatoode“ selgitamiseks viidatud üldsõnaliselt selle „kasutuseesmärgile“.

28. *Kasutuseesmärk* on üks elementidest, mida kohtupraktikas kasutatakse mõiste „kosmeetikatoode“ määratlemiseks. Euroopa Kohus on kirjutanud selle sisu lahti, tuues välja „kolm [...] kumulatiivse[t] kriteeriumi[...]: esiteks kõnealuse toote laad (aine või segu), teiseks inimese keha välispinna osa, millega see toode on mõeldud kokku puutuma, ja kolmandaks nimetatud toote kasutuseesmärk“.¹⁴

29. Kuna mõiste „toote otstarve“ täpne määratlus puudub, kaldub eelotsusetaotluse esitanud kohus arvama, et „toote kasutuseesmärk“ on samaväärne „toote otstarbega“.¹⁵

10 „Tootemahutid“ on harilikult klaaspudelid, akrüül- või alumiiniumipurgid, plasttubid, pihustid, aerosoolid, käsidosaatorid ja muud enam-vähem analoogsed tarbed, milles hoitakse kosmeetikatooted nii, et need säiliks ajaks jooksul stabiilsena, ilma muutusteta.

11 Kosmeetikatoote „pakendi“ all tuleb mõista välisümbrist (karp või muu samalaadne ese), mille sees on mahuti või vahetult toode. 12. juuli 2011. aasta kohtuotsuses L'Oréal jt (C-324/09, EU:C:2011:474, punkt 82) kasutatakse väljendit „välispakend“. Kohtujurist Jääskinen käsitles oma ettepanekus selles kohtuasjas (C-324/19, EU:C:2010:757, punktid 72 ja 74) samuti „välispakendit“.

12 Need kasutuseesmärgid, mis on antud inimese kehapinna osade või hammaste ja suuõone limaskestade kohta, on mõeldud: „nende puhastamiseks, lõhnastamiseks, nende välimuse muutmiseks, nende kaitsmiseks, heas seisundis hoidmiseks või ihulõhnade parandamiseks“.

13 Sellega seoses tuleb märkida erinevust eri keeleversioonide vahel. Kui näiteks prantsuse, inglise ja portugali keeles lisatakse määrsõna „selgesti“ (*sauf si cela ressort clairement de sa présentation; unless it is clear from its presentation; salvo se esta decorrer claramente da respectiva apresentação*), siis samas hispaania, itaalia ja saksa keeles seda määrsõna ei esine (*salvo se resulta dalla sua presentazione; sofern dieser sich nicht aus der Aufmachung dessen ergibt*). Ma ei arva siiski, et need erinevused oleksid käesolevas asjas asjasse puutuvad.

14 3. septembri 2015. aasta kohtuotsus Colena (C-321/14, EU:C:2015:540, punkt 19).

15 Seda käsitlusviisi toetab ainult Poola valitsus: toote otstarve vastab tema sõnul mõnele määruse nr 1223/2009 artikli 2 lõike 1 punktis a loetletud kasutuseesmärkidest.

30. Kuna aga määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 1 punkti f sõnastus ei ole otsustav, tuleb selle sõnasõnalisest sisust kaugemale minna, et välja selgitada selle kontekst, nagu ka selle õigusakti eesmärgid, mille osaks see õigusnorm on.¹⁶

31. Määruse nr 1223/2009 artikkel 19 paikneb VI peatüki „Tarbijate teavitamine“ alguses ja sisaldab märgistamiseeskirju, millele peavad vastama kõik liidus vabalt turustatavad kosmeetikavahendid, et anda nende ostjatele vajalikku teavet.

32. Määruse nr 1223/2009 artikli 1 ning selle põhjenduste 3 ja 4 koostoimest nähtub, et selle nagu ka eelnevate õigusnormide eesmärk on ühtlustada *täielikult* kosmeetikatoodete siseturu loomise eeskirjad liidus, tagades samal ajal inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse.¹⁷

33. Inimeste tervise kaitset käsitleb määruse nr 1223/2009 artikkel 3. Selle esimene lõik (punktid a ja b) käsitlevad kosmeetikatoote esitlust ja märgistamist inimeste tervise ohutuse kontekstis.

34. Seega on omavahel seotud eesmärk tagada nende toodete kasutamise ohutus ning nende esitluse ja märgistamise nõuded.

35. Neid kahte vaatenurka arvestades tulebki määruse nr 1223/2009 artiklit 19 mõista. Kosmeetikatoodete pakendamist ja märgistamist käsitlevad eeskirjad:

- soodustavad nende vaba turustamist liidus, lihtsustades tarbijatel ostuotsuste tegemist turul, mida iseloomustab suur kaupade ja valikualternatiivide pakkumine;
- ühtaegu on nende eesmärk ka kaitsta inimeste tervist, mida võib ohustada ebaadekvaatne või eksitav teave turustatavate kosmeetikatoodete omaduste kohta.¹⁸

36. Määruse nr 1223/2009 artikli 2 lõike 1 punktis a on kosmeetikatoodete (üldistele) *kasutuseesmärkidele* viidates silmas peetud teistsugust eesmärki. Seda on tehtud selleks, et piiritleda neid võrreldes teiste erineval määral sarnaste toodetega (ravimid, hügieenitooted), mis ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse. Selles osas on põhjendus 6 sõnaselge.¹⁹

37. Komisjon, kellega ma selles aspektis nõustun, rõhutab oma seisukohtades, et määruse nr 1223/2009²⁰ põhjenduses 7 toodud näidete eesmärk on piiritleda kosmeetikatoodete mõistet, eristades neid teistest toodetest, mis ei ole sellise olemusega.

38. Seega ei ole vaja kindlaks teha määruse nr 1223/2009 artikli 2 lõike 1 punktis a loetletud kasutuseesmärke koos „toote otstarbega“, mida käsitleb sama määruse artikli 19 lõike 1 punkt f. Kumbki artikkel käsitleb omaette eesmärke, mis ei lange kokku.

16 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus D. ja G. (C-358/13 ja C-181/14, EU:C:2014:2060, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

17 Kohtuotsus Schwarzkopf, punktid 27 ja 28, ning 24. jaanuari 2008. aasta kohtuotsus Roby Profumi (C-257/06, EU:C:2008:35, punktid 16 ja 17). Määruse nr 1223/2009 kohta 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Fédération des entreprises de la beauté (C-13/17, EU:C:2018:246, punktid 23–25 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 2. veebruari 1994. aasta kohtuotsus Verband Sozialer Wettbewerb (C-315/92, EU:C:1994:34, punkt 15).

19

„Käesolevas määruses käsitletakse ainult kosmeetikatooteid, mitte ravimeid, meditsiiniseadmeid või biotsiide. Eristamine tuleneb eelkõige kosmeetikatoodete üksikasjalikust määratlusest, milles on arvesse võetud nende kasutusala ja kasutuseesmärki“.

20

„Kosmeetikatootega võib olla tegu järgmistel juhtudel: nahakreemid, -emulsioonid, -vedelikud, -geelid ja -õlid, näomaskid, toonivad alused (vedelikud, pastad, puudrid), jumestuspuudrid, ihupuudrid, hügieenilised puudrid, tualettseebid, deodorantseebid, lõhnaõlid, lõhnaveed ja odekolonnid, kümbalus- ja dušitooted (soolad, vahud, õlid, geelid), depileerimistooted, deodorandid ja antiperspirandid, juuksevärvid, juuste lokkimis- ja sirgendamistooted ning fiksaatorid, juukseviimistlusvahendid, juukse puhastustooted (vedelikud, puudrid, šampoonid), juukse taastustooted (vedelikud, kreemid, õlid), soenguviimistlustooted (vedelikud, lakid, võided), raseerimistooted (kreemid, vahud, näoveed), jumestustooted ning tooted jumestustoodete eemaldamiseks, huultehooldustooted, hammaste ja suuõõne hoolduse tooted, küünehooldus- ja -kaunistustooted, intiimhügieenitooted välispidiseks kasutamiseks, päevitustooted, pruunistavad tooted, nahapleegitustooted ja kortsidevastased tooted“.

39. Seda seisukohta kinnitab minu arvates määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 1 punkti f päritolu analüüs.

40. Direktiivi 76/768 algne sõnastus ei näinud ette kohustust märkida kosmeetikatoote otstarve pakenditel ega mahutitel. See nõue kehtestati esimest korda direktiivis 93/35, lisades direktiivi 76/768 artikli 6 lõikele 1 punkti f, mis nägi ette kohustuse täpsustada kosmeetikatoote mahutil ja pakendil toote otstarve, kui see ei selgu tootesitusest.

41. Direktiivi 93/35 seletuskirjas on selgitatud, et selleks et „tarbijale [...] anda paremat teavet [peab valitsema suurem läbipaistvus]; niisugune läbipaistvus saavutatakse, kui pakendile märgitakse toote otstarve“.

42. Seadusandlike uuenduste eesmärk ei olnud seega seotud mitte toote *määratlusega* kosmeetikatootena (mis tugines algusest peale selle kasutuseesmärkidele), vaid üksikasjaliku teabega, mis tuli anda tarbijale.²¹

2. „Toote otstarve“ ja „väidet tootel“

43. Teisest vaatenurgast tuleks küsida, kas „toote otstarve“ määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 1 punkti f tähenduses võib sarnaneda sama määruse artiklis 20 nimetatud „väidetega tootel“.²²

44. Vastavalt määruse nr 1223/2009 artikli 20 lõikele 2 pidi komisjon võtma vastu „kosmeetikatoodetega kasutada võidavate väidete jaoks vajalike ühtsete kriteeriumide loetelu vastavalt käesoleva määruse artikli 32 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele, võttes arvesse direktiivi 2005/29/EÜ sätteid“.

45. Nende väidete kohta on nüüd olemas omaette regulatsioon määruses (EL) nr 655/2013.²³ Põhjenduse 2 kohaselt on „kosmeetikatoodete kohta esitatud väidete peamine ülesanne on lõpptarbijale teada anda, millised on toote omadused ja tunnused. Sellised väited on tähtsad toodete eristamise seisukohast. Samuti aitavad need ergutada innovatsiooni ja edendavad konkurentsi“.

46. Määruse nr 1223/2009 artikli 20 lõige 1 hõlmab väga laia kohaldamisala:

- see ei reguleeri mitte ainult kosmeetikatoodete märgistamist, vaid ka turustamist ja reklaami;
- see ei piirdu üksnes tekstidega, vaid hõlmab ka võimalikke nimetusi, kaubamärke, kujutisi või muid kujundlikke märke;
- kui selles keelatakse omistada kosmeetikatoodetele „omadust või otstarvet“, mida neil ei ole, siis kasutatakse sõna „otstarve“ mitmuses.

47. Artiklis 20 nimetatud „väited“ annavad suuremal hulgal teavet („omadus või otstarve“) ning neid ei ole seega tingimata samastatud määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 1 punktis f osutatud „toote otstarbega“ (ainsuses).

²¹ Direktiivi 76/768 artikli 6 lõike 1 tõlgendamisel on Euroopa Kohus osutanud seoses „toote otstarbega“ selles suunas, seostades seda toote kasutustingimustega (12. juuli 2011. aasta kohtuotsus L'Oréal jt (C-324/09, EU:C:2011:474, punkt 76)).

²² Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus seda artiklit ei maini, pakub määrus nr 1223/2009 selles artiklis võimalusi, millele kohtumääruses viidatakse. Komisjon käsitleb neid oma seisukohtades.

²³ Komisjoni 10. juuli 2013. aasta määrus, millega kehtestatakse ühtsed nõuded kosmeetikatoodete kohta esitatavate väidete põhjendamiseks (ELT 2013, L 190, lk 31).

3. Toote otstarve

48. Minu arvates on määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 1 punkti f eesmärk see, et tootemahutil ja pakendil märgitaks toote kõige iseloomulikum „otstarve“, s.o see, mis võimaldab tarbijal esmapilgul teada saada, milleks toodet konkreetselt tarvitatakse, seadmata ohtu oma tervist.

49. Seda tõlgendust kinnitab asjaolu, et kosmeetikatoote otstarbe kirjelduse võib ära jätta, kui see „selgu[b] selle esitlusest“. On ilmne, et kui ainuüksi toote esitlusviisist saab tarbija teada, milline on selle iseloomulik otstarve, siis ei ole enam tingimata vaja seda tootemahutile või pakendile märkida.²⁴

50. Selliselt mõistetuna jääb „otstarve“ kuhugi vahepeale määruse nr 1223/2009 artikli 2 lõike 1 punkti a *kasutuseesmärkide* ja artiklis 20 kõige ulatuslikumate *väidete* vahel:

- ei saa piirduda sellega, et väljendada, kas toode puhastab, lõhnastab, muudab keha välimust, kaitseb keha või hoiab heas seisundis või parandab ihulõhnasid, sest need kosmeetikatoodete liigipõhised *kasutuseesmärgid*, mille poolest need eristuvad teistest enam või vähem lähedastest toodetest, on tarbija jaoks minimaalse teabesisuga.
- ei ole vaja täpsustada kosmeetikatoodete kõiki tunnuseid ja omadusi (*väiteid*), kuna kosmeetikatoote otstarbe seisukohast oleks üleliigne lisada neid tootemahutile ja pakendile.

51. Kordan, et määruse artikli 19 lõike 1 punkti f tähenduses on „toote otstarbe“ esitamine tootemahutil või pakendil sama, mis nimetada põhitunnus või -tunnused, mis võimaldavad tarbijal teada saada toote esmase kasutusotstarbe. Nii saab ta täiesti teadlikult valida suure hulga kosmeetikatoodete hulgast selle, mis vastab kõige enam tema vajadustele, ilma et teda oleks eksitatud ja ilma et selle valikuga kaasneksid kahjulikud tagajärjed tema tervisele.

52. Nagu juba öeldud, on määruse artiklis 19 nõutud, et tootemahutil ja pakendil oleks märgitud kustutamatu, selgesti loetavate ja nähtavate tähtedega suur hulk teavet (lõige 1). Selles on siiski lubatud, et osa sellest teabest (mis on ette nähtud lõike 1 punktides d ja g ja mis puudutavad erilisi ettevaatusabinõusid ja koostisainete loetelu) võib märkida muul viisil (lõige 2).

53. On tähendusrikas, et teavitust „otstarbe“ kohta ei loeta teabe hulka, millele on tehtud erand nimelt tootemahutil ja pakendil märkimise nõudest.²⁵ Selle lisamine tootemahutile või pakendile on kohustuslik igal juhul (välja arvatud eespool nimetatud juhtudel).

54. Määruse nr 1223/2009 kohaldamisalasse kuuluvate kosmeetikatoodete suur mitmekesisus ei võimalda *a priori* kindlaks teha, kuidas tuleb otstarvet tootemahutile ja pakendile märkida. Iga tootja võib vabalt valida teavitamisviisi, mis vastab kõige paremini tema äristrateegiale.

55. Leian siiski, et väljendades „otstarvet“ tootemahutil ja pakendil, tuleb praktilistel põhjustel ja selleks, et lihtsustada määruse nr 1223/2009 artikli 19 eesmärgi täitmist, püüelda selle poole, et toote kirjeldus oleks lihtne, nii et tarbija saaks vaid peale vaadates toote olemuse hõlpsasti teada.

²⁴ Nii võib see olla mõne eriti lihtsas või üheselt mõistetavas vormis kosmeetikatoote puhul. Taani valitsuse seisukohtades (punkt 25) on näiteks toodud huulepliats.

²⁵ Kui see oleks ainult pakendil, mitte aga tootemahutil, siis ei oleks pärast pakendi äraviskamist enam võimalik toote otstarvet eristada, mis kujutaks ohtu toote edasisel tarbimisel.

56. Lisaks tuleb arvesse võtta keskmise, piisavalt informeeritud ning mõistlikult tähelepaneliku ja aruka tarbija ootusi.²⁶ Selle tarbija taju lähtub „tavalistes[t] või mõistlikult ettenähtavates[t] kasutustingimustes[t]“, nagu on täpsustatud määruse nr 1223/2009 artiklis 3 inimeste tervisele ohutut turustamist nimetades.

57. Toote tunnused ja omadused on igal üksikjuhul määrava tähtsusega selleks, et võimaldada kasutajal täpselt veenduda, mida ta ostab. Kui erandkorras on lubatud, et tootemahutil ja pakenditel ei ole toote otstarvet väljendatud, kui see tuleneb toote esitlusviisist,²⁷ siis muudel juhtudel peab see olema juba kohustuslikult märgitud.

58. Kokkuvõttes sõltub kõik tootja suuremast või vähemast osavusest, kuidas mõne sõnaga sisutihedalt kokku võttes märkida, milline on toote iseloomulik otstarve, ja isikul, kes toodet ostab, ei ole ohtu seda millegagi segi ajada ega oma tervist ohtu seada seetõttu, et ta kannab endale peale (või koguni neelab alla) kosmeetikatooteid, mille olemust ta ei tunne.

59. Lisan, et määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõige 5 käsitleb märgistuses kasutatavat keelt. Selle eesmärk on tagada, et selle liikmesriigi tarbija, kus toodet turustatakse, saaks toote otstarbe kohta arusaadavat teavet.

60. Tõsi on, et keelenõuded ja sellest tulenev vajadus kohandada tootemahutil ja pakendil esitatud märkeid muutuvad „takistuseks ühendusesisesele kaubandusele“. Seda takistust „on põhjendatud [...] üldise huvi eesmärgiga, milleks on rahvatervise kaitse“.²⁸ [siin ja edaspidi on viidatud kohtuotsust osundatud mitteametlikus tõlkes]

61. „Toote otstarve“ peab seega olema tootemahutile ja pakendile märgitud selle liikmesriigi õigusnormides ette nähtud keeles, kus toodet turustatakse, ilma et kulud ja raskused seoses tõlkimise või uuesti märgistamisega oleksid imporditud kosmeetikatoodete puhul seejuures asjasse puutuvad.

B. Teine eelotsuse küsimus

62. Nagu ma uuesti kordan, näeb määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõige 1 ette, et selles viidatud teave²⁹ peab põhimõtteliselt olema märgitud tootemahutile ja pakendile.

63. Kooskõlas põhjendusega 46³⁰ lubab artikli 19 lõige 2 siiski erandkorras³¹ koostisainete ja kasutamise eriliste ettevaatusabinõude (lõike 1 punktid d ja g) andmete esitamist väljaspool tootemahutil ja pakendit.

26 13. jaanuari 2000. aasta kohtuotsus Estée Lauder (C-220/98, EU:C:2000:8, punkt 27) ja 24. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Linhart ja Biffi (C-99/01, EU:C:2002:618, punkt 31).

27 Vt käesoleva ettepaneku punkt 49 ja joonealune märkus 24.

28 Kohtuotsus Schwarzkopf, punkt 39. Punktis 40 on selgitatud, et „[a]ndmed, mida on muudetud direktiivis 76/768 nimetatud kosmeetikatoodete tootjad või turustajad kohustatud tootemahutil ja pakendil esitama, välja arvatud juhul, kui neid saab tõhusalt edastada piktogrammide või muude tähiste abil peale sõnade, on praktikas kasutatud, kui need ei ole koostatud nendele isikutele, kellele tooted on mõeldud, arusaadavas keeles“.

29 Nende hulka kuuluvad turustamise eest vastutava isiku nimi, toote koostis (sisu ja koostisainete loetelu), toote kasutamise (otstarve ja erilised ettevaatusabinõud) või selle säilitamisega seotud hoiatused (minimaalne säilivusaeg) ning tootmise partii- või viitenumber, mis võimaldab toodet identifitseerida (see element võib erilistel asjaoludel olla märgitud ainult pakendile).

30 Selle põhjenduse kohaselt tuleb „pakendile märkida kosmeetikatoote koostisained. Kui praktilistel põhjustel ei ole võimalik koostisaineid pakendile märkida, tuleks need andmed toote juurde lisada viisil, mis võimaldab tarbijal selle teabe kätte saada“.

31 Selliste eranditena tuleb neid tõlgendada kitsalt (kohtuotsus Schwarzkopf, punkt 31).

64. Nendel kahel juhul³² tuleb vastavad andmed esitada „[tootele] lisatud teabelehel, etiketil, voldikul, lipikul või kaardil“.³³

65. Selle erandi kohaldamisel on lähte-eelduseks, et „praktilistel põhjustel ei ole võimalik märgistusel nõuetekohaselt esitada lõike 1 punktides d ja g osutatud teavet“. Niisuguse asjaolu korral on selle sättega lubatud asjaomast teavet esitada mõne muu vahendiga, mille ma just ära tõin.³⁴

66. Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne pärast seda, kui ta on kindlaks määranud faktilised asjaolud, mille hindamiseks on tal endal kõige paremad võimalused, otsustada, kas teabe esitamine poola keeles koostatud kataloogis vastab eespool nimetatud eeskirjadele.

67. Mina omalt poolt nõustun menetlusse astunud valitsuste ning A. Mi ja komisjoniga, et kõik viitab sellele, et see kataloog ei vasta määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõike 2 nõuetele.

68. Selle hinnangu põhjenduseks on mitu argumenti.

69. Esiteks on Euroopa Kohtu hinnangul see, kui esitamine on „praktiliselt võimatu“, tingitud ületamatust tehnilisest raskusest, mis on seotud näiteks tootemahutite või pakendite suurusega.³⁵ Seevastu asja menetlev kohus kvalifitseerib selleks asjaomasel kohtuasjas esinevad raskused seoses asjaoluga, et kosmeetikatooted on imporditud ning korralduslikud ja rahalised probleemid seoses teabe tõlkimisega ja uuesti märgistamise toimingutega.

70. Täiendav tõend selle kohta, et see ei ole võimatu, on see, et eelotsusetaotluse kohaselt – nagu rõhutab Taani valitsus – oli nõutav teave nõuetekohaselt pakendile ja tootemahutile kantud, ehkki inglise, mitte poola keeles.

71. Teiseks, kui eeldada (*quod non*), et on tõendatud, et teabe esitamine on praktiliselt võimatu, on kataloog eraldi pakutav objekt, mistõttu seda ei saa isegi pidada müüdavale tootele „lisatud“ dokumendiks.³⁶

72. Kolmandaks, nagu näib, sisaldab kataloog tootja pakutud tootesarja kirjeldust ega seondu seega ainult ühe tootega. Neil asjaoludel võib see, et tarbija tutvub kataloogiga, kujutada ohtu, et ta oma valikus eksib, kuna ta võib tooted omavahel segi ajada.

73. Kokkuvõttes, kuigi asjakohaste faktiliste asjaolude kohta peab otsuse tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus, leian, et viitamine „ettevõtja kataloogile“ ei ole selle kohtuvaidluse asjaoludel määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõikega 2 kooskõlas.

32 Määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõikes 3 on sätestatud koostisainete suhtes *erand erandist* juhul, kui praktilistel põhjustel ei ole võimalik kasutada isegi lõike 2 varianti. Sellises olukorras võib teabe esitada „teatisele, mis on selle tootemahuti vahetus läheduses, milles kosmeetikatoode on müügiks välja pandud“. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahtlused ei puuduta mitte koostisainete märkimist: need piirduvad küsimusega, kas käesoleval juhul saab kataloogi kasutada „[tootele] lisatud teabelehe, etiketi, voldiku, lipiku või kaardina“.

33 Taas võib täheldada keelelisi lahknevusi õigusnormi redaktsioonis: näiteks on prantsuse, saksa, itaalia või portugali keeles nimetatud „tooted“, samas kui hispaania või inglise keeles seda ei ole, ehkki seda on aru saada.

34 Tarbijat teavitatakse sellest, et on olemas „viide lisatud teabele“, trükitud sümboli abil, mis kujutab avatud raamatule osutavat kätt (vt määruse nr 1223/2009 VII lisa, millele viitab määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõige 2).

35 Nii on see „[...] juhtudel, kui ettenähtud hoiatuste täielik esitamine on objektiivselt võimalik, kuid üksnes nii väikese suurusega tähtede kasutamise hinnaga, et need on peaaegu loetamatud, ning juhtudel, kus täielikud hoiatused, mis on trükitud loetavate tähtedega, kataksid peaaegu kogu toodet, mistõttu tootjal ei ole enam võimalik tootel selgelt esitada selle nimetust ega muid seotud andmeid“ (kohtuotsus Schwarzkopf, punktid 32 ja 33).

36 Eelotsusetaotlusest nähtub, et kataloogiga tuli tutvuda müügipunktis või see eraldi osta. Nagu Leedu valitsus kinnitab, on kaheldav, kas hageja ostetud kataloogide arv (10), mida on nimetatud selles kohtumääruses, võimaldab seda iga tooteühikuga kaasa anda.

V. Ettepanek

74. Eespool öeldut arvestades teen ettepaneku vastata Sąd Okręgowy w Warszawie' (Varssavi regionaalne kohus, Poola) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

- „1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta artikli 19 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et „toote otstarve“ ei vasta sama määruse artikli 2 lõike 1 punktis a esitatud määratluses märgitud kasutuseesmärkidele. Selle otstarbe kirjeldamisel tootemahutil ja pakendil tuleb kirjeldada toote põhiomadust või -omadusi, mis võimaldavad tarbijal esmapilgul teada saada, milline on kauba kasutus või esmatähtis otstarve.
2. Määruse nr 1223/2009 artikli 19 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selle artikli lõike 1 punktides d, g ja f nimetatud teavet kasutuse ettevaatusabinõude, otstarbe ja koostisosade loetelu kohta ei ole võimalik esitada ettevõtja kataloogis, mida pakutakse müüdavast kosmeetikatootest eraldi ja mis hõlmab ka muid tooteid, märkides pakendil ainult nimetatud määruse VII lisa punktis 1 ette nähtud sümboli.“